

A gyermekbántalmazás megelőzése és kezelése

Tanulságok és fennálló dilemmák

Mag.ª Hedwig Wölfl

A möwe Kinderschutz gemeinnützige GmbH ügyvezető igazgatója

a SOS Gyermekfalvak Ausztria Reformbizottságának tagja.

Miért készült független jelentés az ausztriai SOS Gyermekfalvakról?

Milyen előnyei vannak a független jelentésnek?

- A külső nézőpont hitelesebbé teszi a vizsgálatot, és lehetővé teszi a hatalmi viszonyok, a vezetői mulasztások és a gyermekvédelmi kockázatok kritikai elemzését
- Az érintettek hangja nyilvánosságot kap; az egyértelmű mandátum és a bizottság tagjaiba vetett bizalom segít csökkenteni a félelmet
- Elkerülhető a szervezeti vakság
- Jelentősége az egész gyermekvédelmi ágazatra kiterjed

A visszaélések ritkán jelentkeznek elszigetelt esetekként. Gyakran ott alakulnak ki, ahol a hatalom ellenőrizetlen marad, a kritikát elfojtják, az átláthatóság pedig hiányzik.

Reformbizottság SOS – Mandátum

A strukturális visszaélések feltárása és az ezekhez kapcsolódó változtatási igény kivizsgálása

- **A szervezeti kultúra** és az erőszakot lehetővé tevő struktúrák elemzése
- **A vizsgálatok kezelése** Imst és Moosburg ügyében (az ajánlások végrehajtása)
- **Vádak** Hermann Gmeinerrel szemben és az „adományozási botrány”

Egyedi esetek vizsgálata nem történt. A jelentés a vizsgálat lezárását jelenti.

A bizottság

A munka időtartama: 2025. októbertől 2026. június végéig

9 hónapos vizsgálat

- 2 084, az SOS Gyermekfalvak által benyújtott dokumentum
- 230 beadvány
- 142 interjú
- 26 találkozó

Tagok

- **Irmgard Griss**, jogász, a Legfelsőbb Bíróság korábbi elnöke
- **Michael Kerschenbauer**, a gyermekvédelmi szakellátásból kikerült fiatalok érdekképviselője, neveléstudományi hallgató
- **Christian Purrer**, korábbi vezérigazgató
- **Veronika Reidinger**, szociológus, szociális munkás
- **Hedwig Wölfl,** pszichológus és pszichoterapeuta, a die möwe ügyvezető igazgatója, gyermekvédelmi szakértő

https://reformkommission.at/

A független jelentés korlátai

- A jelentés a változás kiindulópontja
- A megállapítások végrehajtása a szervezet felelőssége
- A végrehajtás nyomon követése a hatóságok, a média és más szereplők feladata
- A nyomonkövetés nem tartozik a Bizottság feladatkörébe

Hogyan kellene kezelnünk a múltbeli hibákat?

Szemléletváltás

A hallgatás kultúrájától a felelősségvállalás és a tanulás kultúrájáig

KIINDULÓPONT
ELTÁVOLODÁS A KÖVETKEZŐKTŐL

- Szégyen
- Védekezés
- Eltitkolás
- Az intézmény jó hírnevének védelme

E felé

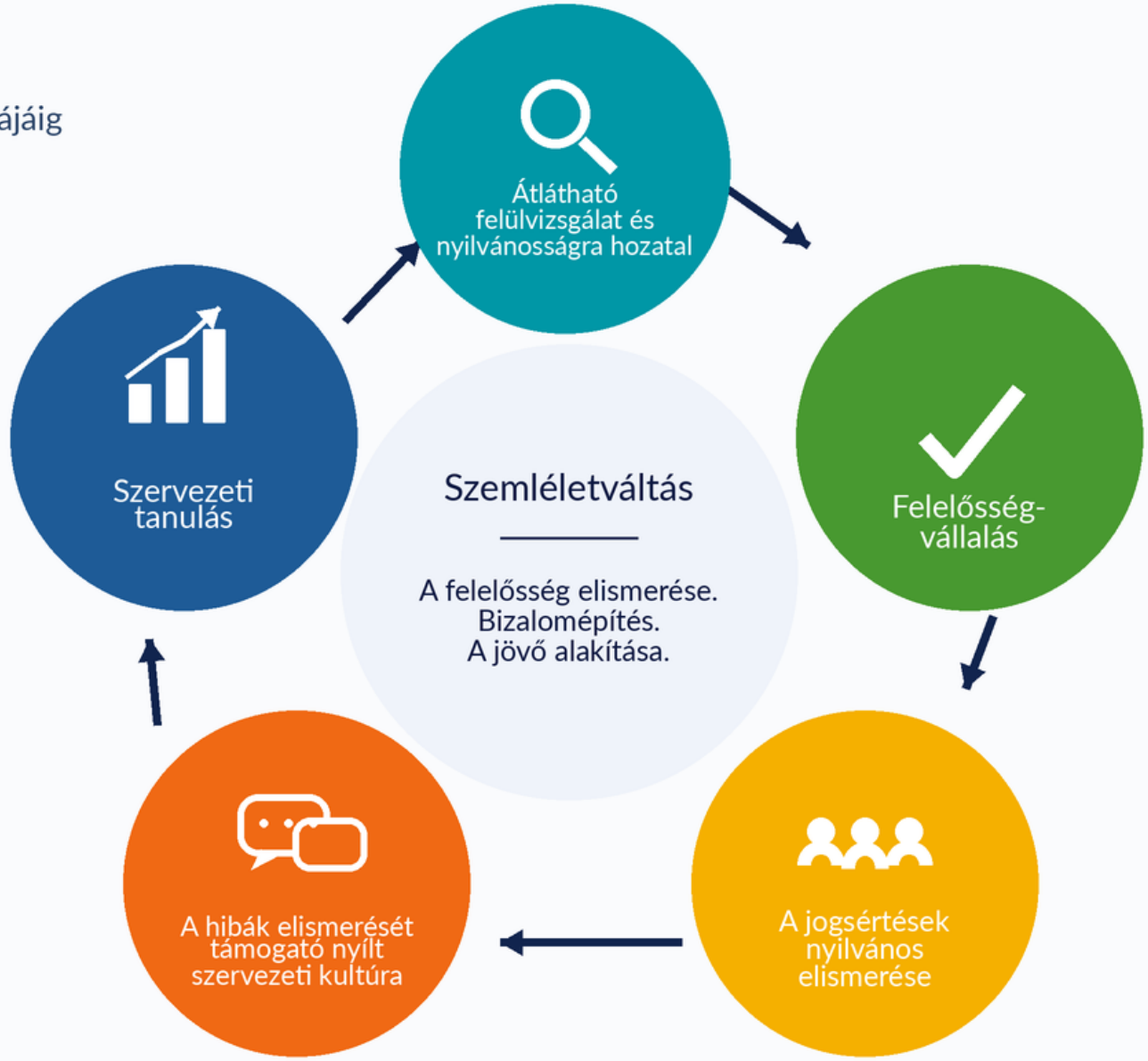

Mit jelent mindez egy szervezet számára?

- A hibákból tanuló szervezeti kultúra kialakítása
- A visszajelzések komolyan vétele
- Bizalomépítés őszinteségen keresztül
- Az érintettek részvétele és bevonása
- A megállapítások dokumentálása és közzététele
- A tanulás szervezeti prioritássá emelése

A visszaélés nem szűnik meg attól, hogy titokban tartják. Krónikussá válik, és belülről rombolja a szervezeteket.

Hogyan lehet az erőszakot és a bántalmazást már korai szakaszban felismerni?

A gyermekvédelem kihívásai

- A gyermekek gyakran nem ismerik fel azonnal a határok átlépését bántalmazásként
- Az erőszakot normálisnak élték meg
- A határsértések fokozatosan alakultak ki
- Úgy érezték, nincs értelme panaszt tenni vagy segítséget kérni
- A felnőtteket is a probléma részesének látták
- Nem tudták, kiben bízhatnak

Korai felismerést szolgáló intézkedések I.

- A gyermekek jogainak megerősítése: A gyermekeknek tisztában kell lenniük jogaikkal, lehetőséget kell kapniuk a részvételre és a döntéshozatalban való beleszólásra, valamint életkoruknak megfelelő tájékoztatást kell kapniuk az erőszakról és a határokról
- Könnyen elérhető csatornák az aggályok jelzésére: névtelen, külső, független, könnyen hozzáférhető

Korai felismerést szolgáló intézkedések II.

- A szervezeten kívüli, megbízható személyek: külső ombudsmani szolgáltatások, független panaszkezelő szervek, gyermek- és ifjúsági érdekképviseleti szolgálatok
- Éberségre és átláthatóságra épülő kultúra: nyitott munkacsoportok, rendszeres reflexió, a visszaéléseket jelző személyek védelme, minden panasz komolyan vétele és a munkatársak képzése

A korai felismerést szolgáló intézkedések

A gyermeki jogok megerősítése

- A jogok ismerete és megértése
- A részvétel biztosítása
- Véleménynyilvánítás ösztönzése
- Tudatosság növelése az erőszak és a személyes határok terén

Panasztételi lehetőségek

- Anonim jelzési lehetőségek
- Külső kapcsolattartók
- Független jelzési csatornák az aggályok jelzésére
- Könnyen hozzáférhető lehetőségek

VÉDELEM
BIZALOM
LEHETŐSÉGEK

Bizalmas tanácsadás és támogatás

- Gyermek- és ifjúsági érdekképviselet, ombudsmani szolgáltatások
- Szakosodott terapeuták
- Független tanácsadó és támogató szolgáltatások

Az éberség kultúrája

- Nyílt kommunikációs kultúra
- Rendszeres reflexió és minőségbiztosítás
- A visszaélést jelzők védelme
- Panaszok érdemi kezelése

A védelmi intézkedések hatása a bántalmazásban nem érintett gyermekekre

- Fontos kötődési személyek elvesztése
- Bizonytalanság
- Újabb elszakadástól való félelem
- A kontroll elvesztésének érzése
- Kötődések ismétlődő megszakadása

Ezért:

- Szervezett átmenettervezés
- Átláthatóság: életkornak megfelelő tájékoztatás
- A kapcsolatok folytonosságának biztosítása, amennyire lehetséges
- Ismert gondozók támogatása
- Méltó búcsú a hirtelen megszakítás helyett

MEGELŐZÉS

A nevelőcsaládok és a gyermekotthonok előnyei és hátrányai

Nevelőcsaládok / SOS-gyermekfalvak nevelőanyái

Előnyök:

- Stabil kapcsolatok
- A kötődések magas fokú folytonossága
- Családias légkör

Kockázatok:

- Nagyobb függőség
- Lojalitás iránti nyomás
- Az erőszakot könnyebben „családi problémaként” tekintik – a titkolózás veszélye
- Kevesebb külső ellenőrzés
- A bántalmazás hosszabb ideig rejtve maradhat

Gyermekotthonok / lakásotthonok

Előnyök:

- Formálisabb felügyelet
- Több képzett szakember
- Alaposabb dokumentáció
- Több lehetőség a megfigyelésre

Kockázatok:

- A felelősség elmosódása
- Magas fluktuáció, a kulcsszerepet betöltő munkatársak gyakori cserélődése
- Kevesebb érzelmi folytonosság
- A gyermekek olykor kevésbé érzik, hogy kötődnek hozzájuk és meghallgatják őket

Javaslatok a gyermekvédelem javítására I.

- A szervezet történetének (beleértve a kulcsfontosságú személyeket is) kritikus vizsgálata, figyelembe véve az érintettek igényeit
- Egyértelmű és átlátható kommunikáció (mind belső, mind külső szinten), valamint az intézményi felelősségvállalás és a hibák beismerése iránti elkötelezettség – a hibákkal kapcsolatos nyitottság kultúrájának előmozdítása a hierarchia minden szintjén
- Átlátható eljárások, amelyek jellemzői a világos információáramlás, az érintettek bevonása és a lehetséges összeférhetetlenségek figyelembevétele

Javaslatok a gyermekvédelem javítására II.

- A gyanús esetekre és az erőszakos cselekményekről szóló bejelentésekre vonatkozó információk összefogása (beleértve a nemzetközi szintet is a mechanizmusok megértése érdekében)
- A gyermekek és fiatalok jogokon alapuló részvétele, a részvételi mechanizmusok kötelező bevezetése mellett, valamint hozzáférhető – beleértve a névtelen – panaszcsatornák biztosítása.
- A hatáskörök, a felelősségi körök, a jelentési csatornák és a döntéshozatali jogkörök egyértelmű meghatározása
- A kockázatelemzésen alapuló gyermekvédelmi politika szakmai irányelveinek részvételi alapú értékelése és kiigazítása, a folyamatos gyakorlati végrehajtás mellett

Javaslatok a gyermekvédelem javítására III.

- A személyzet számára elérhető külső és független panaszkezelési mechanizmusok, valamint a személyzet bevonása a mindennapi szocio-pedagógiai gyakorlatra vonatkozó döntésekbe
- Nyitott csapatkultúra kialakítása: a szakmai eszmecsere és reflexió formáinak bővítése, valamint a kollégiális vezetés elveinek alkalmazása
- A hatalom vezetői és felügyeleti szerepkörökben való koncentrációjának megelőzése egyértelmű munkaköri leírások, rotációs elvek, reflexiós ülések, valamint a közös stratégiai célokon és értékeken alapuló, részvételi döntéshozatali folyamatok révén

Javaslatok a gyermekvédelem javítására IV.

- A külső kommunikáció és a médiában való megjelenés különös gondosságot igényel, hogy elkerülhető legyen a szenzációhajhász médiaértesülések által okozott további terhelés.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatásokhoz olyan egységes, országos szintű, a gyermekjogokkal összhangban álló struktúra szükséges, amely kiküszöböli a lakóhely vagy a háttér alapján történő egyenlőtlen bánásmódot → egységes, kötelező érvényű és megfelelően finanszírozott minőségi szabványok, amelyek a gyermekjólétre és a gyermekjogokra összpontosító végrehajtási gyakorlatok számára a legmagasabb mércét állítják fel→ a napi díjak, a személyzeti arányok és a támogatási intézkedések – beleértve a gondozásból kikerülők számára nyújtott segítséget is – országos szintű, összehangolt kiigazítása.

A hatékony gyermekvédelem a tudáson, a részvételen, a problémák jelzésére szolgáló biztonságos csatornákon és az éberség kultúráján alapul = gyermekvédelmi keretrendszer (gyermekvédelmi szabályzat)

Mit jelent a már elszenvedett bántalmazásokért járó kártérítés?

Az áldozatvédelem és a helyreállító igazságszolgáltatás mechanizmusa

A valódi jóvátétel az alábbi elemeket foglalja magában:

- **könnyű hozzáférés** az Áldozatvédelmi Bizottsághoz (Jóvátételi Bizottság) és pszichológiai feldolgozás
- Anyagi: pénzügyi kártérítés, pszichoterápia, hozzáférés az ügyiratokhoz
- Nem anyagi: nyilvános elismerés, hiteles bocsánatkérés, átlátható eljárások, egyértelmű döntéshozatali folyamatok, a szervezet felelősségvállalása
- Strukturális: reformok, megelőzés, az érintettek bevonása

A pénzügyi kompenzáció korlátai

- A pénz nem pótolhatja az elveszett gyermekkort, és nem állíthatja helyre az igazságosságot

Ennél is fontosabb:

- Az intézkedések következményeinek átláthatósága
- Az elszenvedett igazságtalanság elismerése

A gyermekvédelem nem elsősorban szabályokból fakad, hanem olyan szervezeti kultúrából, amelyben el lehet ismerni a hibákat, a hatalom elszámoltatható, a gyermekeket bevonják, és a jelzéseket komolyan veszik.

A legfontosabb változás az, hogy a hallgatás, a szégyen és az intézmény iránti lojalitás helyett átállunk az átláthatóságra, az elszámoltathatóságra és arra, hogy következetesen tanuljunk a hibákból.

KAPCSOLAT

Mag[a] Hedwig Wölfl

Ügyvezető igazgató és a szakmai szolgáltatások vezetője

die möwe – gyermekvédelmi nonprofit szervezet

1010 Bécs, Börsegasse 9/1

T: +43 (0)1 532 14 14 - 711

M: +43 (0)699 19680049

woelfl@die-moewe.at

www.die-moewe.at

